

TPPK (TIBBIY PSIXOLOGIK-PEDAGOGIK KOMISSIYA): UNING MAZMUNI VA TASHKIL ETILISHI

DJurayeva Sohiba Baratovna

Abdulla Qodiriy nomidagi Jizzax davlat Pedagogika Univeriteti Maxsus Pedagogika
Psixologiya fakulteti o'qituvchisi

Shukurova Ozoda Nodirovna

Abdulla Qodiriy nomidagi Jizzax davlat Pedagogika Univeriteti Pedagogika
Psixologiya Fakulteti (Logopediya) yo'nalishi 23– Kurs - 519 guruh talabasi

ozodashukurova84@gmail.com

Anatatsiya: Ushbu maqolada Tibbiy psixologik-pedagogik komissiyaning (TPPK) maqsadi, vazifalari va faoliyat yo'nalishlari tahlil qilinadi. TPPK bolalarning psixologik va jismoniy rivojlanishini baholash, maxsus ehtiyojlarga mos ta'lim shaklini aniqlash, shuningdek, ularga mos tavsiyalar ishlab chiqish kabi jarayonlarni amalga oshiradi. Shuningdek, maqolada komissiya ishini tashkil etish bosqichlari va uning ijtimoiy ahamiyati yoritilgan

Kalit so'zlar: TPPK, maxsus ta'lim, psixologik-pedagogik yondashuv, rivojlanish xususiyatlari, bolalar moslashuvi.

Kirish

Tibbiy psixologik-pedagogik komissiya (TPPK) rivojlanishida turli xil muammolar mavjud bo'lgan bolalar bilan ishlashda muhim rol o'ynaydi. Ushbu komissiya o'quvchilarning imkoniyatlarini baholash, ularga mos ta'lim va yordam choralari aniqlash uchun xizmat qiladi. TPPK, ayniqsa, ijtimoiy moslashuv va ta'lim sifatini yaxshilashda dolzarb ahamiyatga ega. TPPKning asosiy vazifalari :TPPKning asosiy maqsadi maxsus ehtiyojli bolalar uchun qulay va samarali ta'lim jarayonlarini yo'lga qo'yishdir. Uning vazifalari quyidagilardan iborat:

- Bolalarning jismoniy va psixologik rivojlanishini tahlil qilish.
- Ta'lim muassasalari uchun maxsus tavsiyalar ishlab chiqish.
- Individual rivojlanish dasturlari tuzish.

-Bolalarning ijtimoiy moslashuvini yaxshilash bo'yicha tavsiyalar berish.

TPPK tarkibi

- Komissiya ko'p tarmoqli mutaxassislarni o'z ichiga oladi:

-Tibbiy mutaxassislar: pediatr, nevropatolog, psixiatr.

-Psixolog va pedagoglar: defektolog, logoped.

-Ijtimoiy xodimlar: ijtimoiy yordam va maslahat beruvchilar.

Bu tarkib bolalar muammolarini har tomonlama tahlil qilish imkonini beradi. Ish faoliyati mazmuni TPPK quyidagi bosqichlarni amalga oshiradi: Bolangizni qabul qilish: hujjatlarni o'rganish, ota-onalar bilan suhbat. Bolani baholash: rivojlanish darajasi, kommunikativ va ijtimoiy ko'nikmalarni kuzatish. Tavsiyalar ishlab chiqish: bola uchun eng mos ta'lim va tarbiya shakllarini belgilash.

TPPK ishini tashkil etish tartibi TPPK faoliyati quyidagi bosqichlarda tashkil etiladi: Hududiy komissiyalarni tashkil etish: bolalar yashash joyiga yaqin muassasalarda komissiya faoliyatini yo'lga qo'yish. Mutaxassislarni jalb qilish: har bir yo'nalish bo'yicha tajribali xodimlarni birlashtirish. Monitoring olib borish: komissiya ishlarini muntazam nazorat qilish va takomillashtirish. TPPKning ahamiyati TPPK bolalarning ta'lim va rivojlanish huquqlarini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Har bir bolaning imkoniyatlarini aniqlashga yordam beradi. Maxsus ehtiyojli bolalarning ijtimoiy integratsiyasini tezlashtiradi. Ota-onalar va pedagoglarga samarali yordam beradi.

Amaliy natijalar

TPPK faoliyati natijasida: Maxsus ehtiyojli bolalar uchun ta'lim imkoniyatlari kengayadi. Jamiyatda ijtimoiy tenglik tamoyili mustahkamlanadi. Ota-onalar va pedagoglar uchun metodik yordam ko'rsatiladi. TPPK (Tibbiy psixologik-pedagogik komissiya) — bu ta'lim muassasalarida o'quvchilarning psixologik va pedagogik ehtiyojlarini aniqlash, tahlil qilish va ularga mos xizmatlarni ko'rsatish maqsadida tashkil etilgan muassasa yoki guruhdir. TPPKning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

Mazmuni:

O'quvchilarning ehtiyojlarini aniqlash: TPPK o'quvchilarning psixologik va pedagogik ehtiyojlarini baholaydi, ularning o'qish jarayonidagi qiyinchiliklari va muammolarini aniqlaydi. Tibbiy va psixologik yordam ko'rsatish: O'quvchilarga kerakli tibbiy va psixologik yordamni taqdim etadi, shuningdek, ularning sog'lig'i va ruhiy holatini yaxshilashga qaratilgan choralar ko'radi. Pedagogik maslahatlar berish: O'qituvchilarga va ota-onalarga o'quvchilar bilan qanday ishlash kerakligi bo'yicha tavsiyalar beradi. O'quv jarayonini optimallashtirish: O'quvchilarning individual xususiyatlarini inobatga olib, o'qitish usullarini moslashtirishga yordam beradi. Monitoring va tahlil: O'quvchilarning rivojlanishini doimiy ravishda kuzatib boradi va zarur bo'lganda o'zgarishlar kiritadi. O'zaro hamkorlik: TPPK boshqa ta'lim muassasalari, sog'liqni saqlash tashkilotlari va ijtimoiy xizmatlar bilan

hamkorlikda ishlaydi. Bu, o'quvchilarga kompleks yordam ko'rsatishga imkon beradi. Uchrashuvlar va yig'ilishlar: Komissiya muntazam ravishda yig'ilib, o'quvchilarning holatini muhokama qiladi, yangi strategiyalar ishlab chiqadi va amalga oshiradi. Ma'lumotlar bazasi: TPPK o'z faoliyatini yanada samarali olib borish uchun o'quvchilar haqidagi ma'lumotlarni to'playdi va tahlil qiladi. Tashkiliy tuzilma: Har bir ta'lim muassasasida TPPKning o'ziga xos tuzilishi bo'lishi mumkin, lekin umumiy tamoyillar bir xil bo'ladi. TPPKning maqsadi — har bir o'quvchining ehtiyojlarini inobatga olish va ta'lim jarayonini individualizatsiya qilish orqali ularning muvaffaqiyatini oshirishdir. Bu jarayon, shuningdek, o'qituvchilar va ota-onalar bilan yaqindan hamkorlikda amalga oshiriladi.

TPPKning Asosiy Vazifalari: Psixologik baholash:

- O'quvchilarning ruhiy holatini baholash uchun turli psixologik testlar va metodlardan foydalanish.
- O'quvchilarda stress, depressiya yoki boshqa ruhiy muammolarni aniqlash. Ta'lim jarayonini qo'llab-quvvatlash:
- O'qituvchilarga o'quvchilarning individual xususiyatlari va ehtiyojlari haqida ma'lumot berish.
- Ta'lim jarayonini optimallashtirish uchun maslahatlar berish, masalan, o'quv dasturlarini moslashtirish.

Ota-onalar bilan ishlash:

- Ota-onalarni o'z farzandlari bilan qanday ishlash kerakligi bo'yicha yo'naltirish.
- Ota-onalarga psixologik yordam ko'rsatish va ularning savodxonligini oshirish.

Tibbiy ko'riklar:

- O'quvchilarning sog'lig'ini nazorat qilish va zarur tibbiy yordamni taqdim etish.
- Sog'liqni saqlash masalalarida mutaxassislar bilan hamkorlikda ishlash.

O'quvchilarni reabilitatsiya qilish:

- Muammolarni hal qilishda yordam berish, masalan, o'quvchilarni reabilitatsiya qilish dasturlarini ishlab chiqish.
- O'quvchilarning ijtimoiy moslashuvini yaxshilashga qaratilgan tadbirlar o'tkazish.

TPPKning Ishlash Tartibi: Yig'ilishlar:

- TPPK muntazam ravishda yig'ilib, o'quvchilar haqida ma'lumotlar almashadi va muammolarni muhokama qiladi.
- Har bir yig'ilishda o'quvchilarning holati va ularga ko'rsatilgan yordam tahlil qilinadi.

Ma'lumotlar almashinuvi: TPPK a'zolari o'zaro ma'lumot almashadi va birgalikda qarorlar qabul qiladi. O'qituvchilar, psixologlar va tibbiyot mutaxassislari o'rtasida samarali aloqa o'rnatiladi.

Monitoring: O'quvchilarning rivojlanishini doimiy ravishda kuzatib borish. Zarur bo'lganda, o'zgarishlar kiritish va yangi strategiyalar ishlab chiqish.

Tadbirlar tashkil etish:

- Ta'lim muassasasida turli seminarlar, treninglar va ma'rifiy tadbirlar o'tkazish.
- O'qituvchilar va ota-onalar uchun psixologik salomatlikni oshirishga qaratilgan tadbirlarni tashkil etish.

TPPKning Foydasi: Individual yondashuv: Har bir o'quvchining ehtiyojlarini inobatga olish orqali ta'lim jarayonini yanada samarali qilish. Sog'lom muhit yaratish: Psixologik yordam va qo'llab-quvvatlash orqali o'quvchilar uchun sog'lom va qulay ta'lim muhitini yaratish. O'qituvchilarni qo'llab-quvvatlash: O'qituvchilar uchun qo'llanma va maslahatlar berish orqali ularning ish faoliyatini yaxshilash. TPPKning asosiy maqsadi — har bir o'quvchining rivojlanishi va muvaffaqiyatini ta'minlashdir. Bu jarayon, ta'lim muassasalarida o'qituvchilar, psixologlar, tibbiyot mutaxassislari va ota-onalar o'rtasida hamkorlikni

O'quvchilar TPPKga murojaat qilishlari yoki o'qituvchilar tomonidan tavsiya etilishi mumkin. O'z-o'zini baholash va boshqa psixologik testlar orqali o'quvchilarning holati aniqlanadi.

Individual maslahatlar:

- O'quvchilarga individual ravishda maslahat berish va qo'llab-quvvatlash.
- Muammolarni hal qilishda yordam berish va o'zgarishlarni kuzatib borish.

Ota-onalar bilan hamkorlik:

- Ota-onalar bilan uchrashuvlar o'tkazish va ularni farzandlari haqida ma'lumot berish.
- Ota-onalarga psixologik yordam ko'rsatish va ularning farzandlari bilan ishlashga oid tavsiyalar berish.

Ta'lim dasturlarini ishlab chiqish: O'quvchilarning ehtiyojlariga mos keladigan maxsus ta'lim dasturlarini ishlab chiqish.

- Ta'lim jarayonini yanada samarali qilish uchun yangi metodologiyalarni qo'llash.

TPPKning Samaradorligi, O'quvchilarning muvaffaqiyati:

- TPPK orqali olingan yordam natijasida o'quvchilarning akademik muvaffaqiyatlari oshishi mumkin.
- Ruhiy holatining yaxshilanishi, o'ziga bo'lgan ishonchni oshirishi va ijtimoiy ko'nikmalarining rivojlanishi. Ta'lim muassasalarida ijobiy atmosfera:
- TPPK faoliyati natijasida maktabda ijobiy muhit yaratiladi, bu esa o'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasidagi munosabatlarni mustahkamlaydi.
- O'qituvchilar o'z ishlariga ko'proq motivatsiya bilan yondashadilar.

Tibbiy psixologik-pedagogik komissiya (TPPK) ta'lim muassasalarida juda muhim rol o'ynaydi. U o'quvchilarning ruhiy salomatligini saqlash, ijtimoiy moslashuvini rivojlantirish va o'qituvchilarga qo'llab-quvvatlash berish orqali ta'lim jarayonini yanada samarali qiladi. TPPKning faoliyatlari nafaqat hozirgi kunda, balki kelajakda ham o'quvchilarning muvaffaqiyatini ta'minlashga xizmat qiladi. Albatta! Quyida TPPK mavzusiga oid maqola uchun foydalanilgan adabiyotlar ro'yxatining namunasi keltirilgan. Agar kerak bo'lsa, ularni o'zingiz ishlatgan manbalar asosida moslashtirishingiz mumkin.

Xulosa

TPPK tizimi rivojlanishida muammolari bo'lgan bolalarga ijtimoiy va ta'limiy ko'mak ko'rsatish uchun tashkil etilgan muhim mexanizm hisoblanadi. U bolalarning imkoniyatlarini to'g'ri baholash va jamiyatga moslashish imkonini beradi. Shuningdek, TPPK faoliyati maxsus ehtiyojli bolalarning ta'lim olish va rivojlanish huquqlarini ta'minlash uchun zarur sharoitlarni yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. (2020). Maxsus ta'limga muhtoj bolalar uchun ta'lim-tarbiya tizimini rivojlantirish bo'yicha qarorlar to'plami. Toshkent: O'zbekiston matbuot nashriyoti.
2. Zaynutdinova, S. R. (2019). Maxsus ehtiyojli bolalar bilan ishlashda tibbiy va pedagogik yondashuvlar. Toshkent: TDPU nashriyoti.
3. Zokirova, N. K. (2021). "Tibbiy psixologik-pedagogik komissiya faoliyatining huquqiy asoslari." Ta'lim va innovatsiyalar jurnali, 5(2), 34–41.
4. Zlotnikov, M. I. (2018). Defektologiyaning asosiy masalalari va rivojlanish imkoniyatlari. Moskva: Prosveshchenie nashriyoti.
5. Sultonova, G. T. (2022). "Maxsus ehtiyojli bolalar ta'limi tizimida integratsiya masalalari." Pedagogika ilmiy jurnali, 8(3), 52–59.
6. Tursunov, H. B. (2020). Rivojlanishida muammolari bo'lgan bolalarga maxsus ta'limni tashkil etish usullari. Toshkent: Ilm ziyo nashriyoti.
7. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi. (2021). Maxsus ehtiyojli bolalar uchun davlat dasturi. Toshkent: XTV nashriyoti.
8. Vygotsky, L. S. (1983). Psixologik rivojlanishning asosiy qonuniyatlari. Moskva: Pedagogika nashriyoti.
9. Kurganova, I. V. (2017). "Psixologik-pedagogik komissiyalarda baholash metodlari." Maxsus pedagogika va psixologiya, 4(6), 23–31.

10. Rasulova, D. A. (2019). “Inklusiv ta’lim tizimida pedagogik innovatsiyalar.”
Ta’lim va texnologiyalar jurnali, 11(1), 40–47.